

Τα κλέφτικα δημοτικά τραγούδια

Τα κλέφτικα τραγούδια ως διακριτό είδος των επικών δημοτικών τραγουδιών πήραν το όνομά τους από το περιεχόμενο των στίχων τους.

Σε ό,τι αφορά στον ελλαδικό χώρο τα κλέφτικα τραγούδια είναι δημιουργήματα μιας συγκεκριμένης περιόδου της Τουρκοκρατίας μετά τον 16ο αιώνα και στα θέματά τους υπερισχύει η επαναστατική δράση των κλεφτών και των αρματολών.

Στους στίχους εγκωμιάζεται η ζωή, τα κατορθώματα, οι νίκες ή ο ένδοξος θάνατος των επαναστατημένων Ελλήνων.

Αναφέρονται σε ιστορικά γεγονότα, αλλά δεν περιλαμβάνουν ακριβή διήγηση, ούτε αναφορά σε συγκεκριμένα πρόσωπα. Οι ήρωες, δεν έχουν υπερφυσικές ικανότητες, αλλά είναι απλοί θνητοί. Στα ολιγόστιχα λιτά, χωρίς εξηγήσεις και περιγραφές περιστατικών, κλέφτικα τραγούδια η μετάβαση από την μια εικόνα στην άλλη γίνεται γρήγορα.

Σε όλα σχεδόν απαντάται ζωντανός διάλογος μεταξύ προσώπων, ενώ όταν δεν υπάρχει δεύτερο πρόσωπο, ο δημιουργός εισάγει μια συμβατική εικόνα, ένα πουλί με ανθρώπινη λαλιά, μια κόρη, προκειμένου να παραχθεί ο διάλογος.

Στα κλέφτικα τραγούδια αποτυπώνονται στιγμές από τη δράση των κλεφτών και των αρματολών. Πρόκειται κυρίως για περιστατικά ένοπλης αντιπαράθεσης κλέφτικων ομάδων με αρματολικές, αλλά και όψεις από τη ζωή τους γενικότερα.

Της νύχτας οι αρματωλοί και της αυγής οι κλέφτες

Της νύχτας οι αρματωλοί και της αυγής οι κλέφτες
αλυσχτής κουρασμένοι και την αυγή κοιμούνται,
κοιμούνται 'ς τα ψηλά βουνά και 'ς τους παχιούς τους
δάκρυς.

Είχαν αρνά και φέλινα, κρέια συμβλημένα,
είχαν κ' ένα γλυκό κρασί από το μοναστήρι,
είχαν και σκλάβο νύμφη και τους κερνάει και πίνουν.

"Κέρνα μας, σκλάβο, κέρνα μας γιμάτα τα πατήρια,
και κείνον νοπού αγαπός για διπλοκράσι τον,
και 'ς το δικό μου το γυαλί ρήξε σπιρέ φαμάκι,
να νάν το πίνω βράδυ αυγή, αυγή και μεσημέρι,
να κατακόση ο σβέντος, σβέντος που 'χω για σένα".

ΠΗΓΗ: www.xorio.gr

Τα κλεφτόπουλα

Μάνα μου τα, μάνα μου
τα κλεφτόπουλα τρώνε
και τραγουδάνε, άιντε
πίνουν και γλεντάνε.

Μα ένα μικρό μα ένα μικρό
κλεφτόπουλο δεν τρώει,
δεν τραγουδάει, βάι
δεν πίνει δε γλεντάει.

Μόν' τ' άρματα,
μόν τ' άρματά του κοίταζε,
του τουφεκιού του λέει:

Γεια σου Κίτσο μου λεβέντη,
πόσες φορές, πόσες φορές
με γλίτωσες απ' των εχθρών
τα χέρια κι απ' των Τούρκων
τα μαχαίρια.

Δημοτικό τραγούδι

Το μικρό κλεφτόπουλο

Χαίρουν τα κλεφτόπουλα, γλεντάνε το κρασί,
ο ένα μικρό κλεφτόπουλο δεν τρώει, δε γλεντάει,
μόν' τ' άρματα σιγάρο και το απαλό τρυφερό.
«Τουφεκι μου πατήρι, σπάει μου ποταμάκι,
παλάς φράξι με φέλινα, βράδυ και πούτ' την άνοι,
κι σ' σκεμάσει γλέντι να σε σκεπάζου σούφι ...».

Παιδιά της Σαμαρίνας

Εσείς μωρέ παιδιά κλεφτόπουλα
παιδιά της Σαμαρίνας
μωρέ παιδιά καημένα
παιδιά της Σαμαρίνας
κι ας είστε λερωμένα.

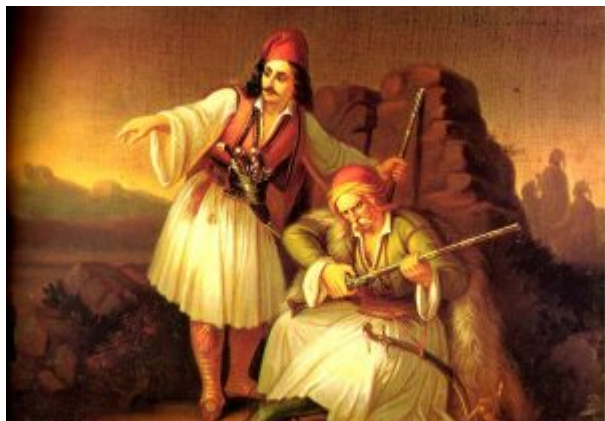
Αν πάτε πάνω μωρέ στα βουνά
κατά τη Σαμαρίνα
μωρέ παιδιά καημένα
κατά τη Σαμαρίνα
κι ας είστε λερωμένα.

Τουφέκια μωρέ να μη ρίξετε
τραγούδια να μη πείτε
μωρέ παιδιά καημένα
τραγούδια να μη πείτε
κι ας είστε λερωμένα.

Κι αν σας ρωτήσει μωρ' η μάνα μου
κι η δόλια η αδερφή μου
μωρέ παιδιά καημένα
κι η δόλια η αδερφή μου
κι ας είστε λερωμένα.

Μη πείτε πως μωρέ εχάθηκα
πως είμαι σκοτωμένος
μωρέ παιδιά καημένα
πως είμαι σκοτωμένος
κι ας είστε λερωμένα.

Πείτε τους μωρέ πως παντρεύτηκα
τη μαύρη γη πως πήρα
μωρέ παιδιά καημένα
τη μαύρη γη πως πήρα
κι ας είστε λερωμένα.

Όλες οι καπετάνισσες

” Όλες οι καπετάνισσες από το Κακοσούλι,
όλες την Αρτα πέρασαν, στα Γιάννενα τις πάνε,
σκλαβώθηκαν οι ορφανές, σκλαβώθηκαν οι μαύρες.
Κι η Λένω δεν επέρασε, δεν την επήραν σκλάβοι,
μόν’ πήρε δίπλα τα βουνά, δίπλα τα κορφοβούνια.
Σέρνει τουφέκι σισανέ κι εγγλέζικα κουμπούρια,
έχει και στη μεσούλα της σπαθί μαλαματένιο.
Πέντε Τούρκοι την κυνηγούν, πέντε τζοχανταραίοι.
«Τούρκοι, για μην παιδεύεστε, μην έρχεστε σιμά μου!
Σέρνω τουφέκια στην ποδιά και βόλια στις μπαλάσκες».
«Κόρη για ρίξε τ’ άρματα, γλίτωσε τη ζωή σου».
«Τι λέτε, μωρ’ παλιότουρκοι και σεις παλιοζαγάρια;
εγώ είμαι η Λένω Μπότσαρη, η αδερφή του Γιάννη,
και ζωντανή δεν πιάνομαι εις των Τουρκών τα χέρια”.

Ο χορός του Ζαλόγγου

Έχε γεια καημένε κόσμε
έχε γεια γλυκιά ζωή (2)
κι εσύ δύστυχη πατρίδα
έχε γεια παντοτινή (2)

Έχετε γεια βρυσούλες, λόγγοι βουνά ραχούλες
έχετε γεια βρυσούλες κι εσείς Σουλιωτοπούλες

Στη στεριά δε ζει το ψάρι
ούτ’ ανθός στην αμμουδιά (2)

κι οι Σουλιώτισσες δε ζούνε
δίχως την ελευθεριά (2)

Έχετε γεια βρυσούλες, λόγγοι βουνά ραχούλες
έχετε γεια βρυσούλες κι εσείς Σουλιωτοπούλες.

Σαράντα παλικάρια

“Σαράντα παλικάρια από τη Λιβαδειά
πάνε για να πατήσουνε την Ντροπολιτσά.
Στον δρόμο που πηγαίνουν γέροντ’ απαντούν
-Γειά σου, χαρά σου, γέρο -Καλώς τα τα παιδιά
Πού πάτε παλικάρια, που πάτε ρε παιδιά;
-Πάμε για να πατήσουμε τη Ντροπολιτσά
-Ωρα καλή παιδιά μου να πάτε στο καλό
-Έλα μαζί μας, γέρο, γεροντόκλεφτα.
-Δεν ημπορώ παιδιά μου, γιατί γέρασα,
-μόν’ πάρτε τον υγιό μου το μικρότερο,
πόχει λαγού ποδάρια και πέρδικας φτερά,
που ξέρει τα λημέρια που λημέριαζα,
που ξέρει και τις βρύσες πόπινα νερό...”

Του Διάκου (22 Απριλίου 1821)

Τρία πουλάκια κάθουνταν ψηλά στη Χαλκουμάτα.
Το 'να τηράει τη Λειβαδιά και τ' άλλο το Ζητούνι,
το τρίτο το καλύτερο μοιρολογάει και λέει:
-Πολλή μαυρίλα πλάκωσε, μαύρη σαν καλιακούδα.
Μην' ο Καλύβας έρχεται, μην' ο Λεβεντογιάννης;
-Νουδ' ο Καλύβας έρχεται νουδ' ο Λεβεντογιάννης.
Ομέρ Βρυώνης πλάκωσε με δεκαοχτώ χιλιάδες.

Ο Διάκος σαν τ' αγροίκησε πολύ του κακοφάνη.
Ψηλή φωνή εσήκωσε, τον πρώτο του φωνάζει.
«Τον ταϊφά μου σύναξε, μάσε τα παλληκάρια,
δώσ' τους μπαρούτη περισσή και βόλια με τις χούφτες,
γλήγορα για να πιάσουμε κάτω στην Αλαμάνα,
που 'ναι ταμπούρια δυνατά κι όμορφα μετερίζια».

Παίρνουνε τ' αλαφριά σπαθιά και τα βαριά τουφέκια,
στην Αλαμάνα φτάνουνε και πιάνουν τα ταμπούρια.
«Καρδιά, παιδιά μου» φώναξε, «παιδιά μη φοβηθείτε,
σταθείτε αντρεία σαν Έλληνες και σα Γραικοί σταθείτε».

Ψιλή βροχούλαν έπιασε κι ένα κομμάτι αντάρα,
τρία γιουρούσιαν έκαμαν, τα τρία αράδα αράδα.
Εμεινε ο Διάκος στη φωτιά με δεκαοχτώ λεβέντες.
Τρεις ώρες επολέμαε με δεκαοχτώ χιλιάδες.
Βουλώσαν τα κουμπούρια του κι ανάψαν τα τουφέκια,
κι ο Διάκος εξεσπάθωσε και στη φωτιά χουμάει.
Ξήντα ταμπούρια χάλασε κι εφτά μπουλουκμπασήδες,
και το σπαθί του κόπηκε ανάμεσα απ' τη χούφτα
και ζωντανό τον έπιασαν και στον πασά τον πάνουν.
Χίλιοι τον παν από μπροστά και χίλιοι από κατόπι.

Κι ο Ομέρ Βρυώνης μυστικά στο δρόμο τον ερώτα:
«Γίνεσαι Τούρκος Διάκο μου, την πίστη σου ν' αλλάξεις,
να προσκυνήσεις στο τζαμί, την εκκλησιά ν' αφήσεις;»
Κι εκείνος τ' αποκρίθηκε και στρίφτει το μουστάκι:
«Πάτε κι εσείς κι η πίστη σας, μουρτάτες να χαθείτε!
Εγώ Γραικός γεννήθηκα Γραικός θε ν' αποθάνω.
Α, θέλετε χίλια φλωριά και χίλιους μαχμουτιέδες

μόνον εφτά μερών ζωή θέλω να μου χαρίστε,
όσο να φτάσει ο Οδυσσεύς και ο Θανάσης Βόγιας»
Σαν τ' άκουσε ο Χαλίλμπεης, αφρίζει και φωνάζει:
«Χίλια πουγκιά σας δίνω γω κι ακόμα πεντακόσια,
το Διάκο να χαλάσετε, το φοβερό τον κλέφτη,
γιατί θα σβήσει τη Τουρκιά κι όλο μας το ντοβλέτι».

Το Διάκο τότε παίρνουνε και στο σουβλί τον βάζουν.
Ολόρτο τον εστήσανε κι αυτός χαμογελούσε,
την πίστη τους τούς ύβριζε, τους έλεγε μουρτάτες:
«Σκυλιά, κι α' με σουβλίσετε ένας Γραικός εχάθη.
Ας είναι ο Οδυσσεύς καλά και ο καπετάν Νικήτας,
που θα σας σβήσουν την Τουρκιά κι όλο σας το ντοβλέτι”.